

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2003-2019

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Koutaniemi, Mikko			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Keskittykö teollisuus? Teollisuustuotannon alueellinen kehitys Suomessa vuosina 1975 - 2000			
Oppiaine-Läroämne-Subject Talous- ja sosiaalhistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2003-02-03	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 134, liitteitä 4 sivua
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Työssä tutkitaan Suomen teollisuustuotannon alueellista kehitystä vuosina 1975–2000. Tutkimuskysymys jakaantuu toimiala- ja maakuntanäkökulmaan. Toimialanäkökulmassa tarkastellaan Suomen teollisuustuotannon erikoistuneisuutta sekä toimialojen keskittyneisyyttä maakunnissa. Maakuntanäkökulmassa tarkastellaan Suomen teollisuustuotannon maakunnallisen keskittyneisyyttä sekä maakuntien teollisuustuotannon erikoistuneisuutta.</p> <p>Pääasiallinen aineisto koostuu Tilastokeskuksen aluetilinpidoista vuosille 1995–2000* sekä teollisuutta koskevasta erikoisselvityksestä vuosille 1975–94. Aluetilinpito ja erityisselvitys muodostavat yhtenäisen aineiston vuosille 1975–2000. Tämä kokonaisuus on ensikertaa tutkimuskäytössä tässä työssä.</p> <p>Sekä teollisuustuotannon toimialojen keskittyneisyyden että maakuntien erikoistuneisuuden erot ovat olleet suuria. Maakuntien erikoistuneisuus on ollut pääsääntöisesti voimakkaampaa kuin koko maan. Varhaisemmalla tuotannon sijainnilla on ollut merkitystä myöhemmälle kehitykselle. Toimialojen erilaisilla kasvunopeuksilla on siten ollut vaikutusta maakuntien teollisuustuotannon rakennemuutoksiin. Maakuntien teollisuustuotannon erikoistuneisuuden muutokset todettiin voimakkaammiksi kuin teollisuuden toimialojen keskittyneisyyden muutokset. Suomen teollisuustuotannon toimialoittainen ja maakunnallinen muutos voidaan jaetaan kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa muutos oli maltillista. Se ajoittui vuosiin 1975–90. Teollisuustuotannon erikoistuneisuuden muutos oli hidasta. Maakunnallinen keskittyneisyys laski 1970-luvun lopun, sahasi 1980-luvun ensimmäisen puoliskon ja kääntyi jälleen laskuun 80-luvun jälkimmäisellä puoliskolla. Toinen vaihe ajoittui vuosiin 1991–94. Teollisuustuotannon erikoistuneisuus kasvoi muutamana vuotena entistä jyrkemmin. Kasvu tasoittui ennen vuosikymmenen puoliväliä. Maakunnallinen keskittyneisyys laski edelleen. Keskittyneisyyden laskun ajoittuminen kasvavan teollisuustuotannon aikaan johtui tuotannoltaan suurimpien maakuntien hitaasta toipumisesta.</p> <p>Kolmannessa vaiheessa sekä teollisuustuotannon toimialoittainen että maakunnallinen muutos oli voimakasta. Koko teollisuustuotannon erikoistuneisuus lähti jyrkkään kasvuun vuonna 1997. Toimialarakenteen muutoksessa sähköteknisen teollisuuden kasvu oli jättänyt kaikki muut toimialat jo aiemmin. Harvoiniin maakuntiin sijoittunut sähkötekninen teollisuus käänsi pääosan aiemmissä vaiheissa hyvin menestyneistä maakunnista hitaamman kasvun alueiksi. 1990-luvun lopulla osa perinteisen teollisuustuotannon alueista Etelä-Suomessa oli palannut tuotannon kasvun huipulle. Sähköteknisen teollisuuden tuotannon keskittynyt kasvu veti myös teollisuustuotannon maakunnallisen keskittyneisyyden kasvuun.</p> <p>Maakuntien väestöosuksien muutoksilla ja teollisuustuotannon kasvuerolla oli molemmilla vaikutuksensa henkeä kohden laskettavaan teollisuustuotantoon. Erot eivät hävinneet. Heikoimmat alueet keskittyivät Itä-Suomen suuralueelle sekä Etelä-Pohjanmaalle ja Ahvenanmaalle. Vahvimmat alueet keskittyivät etelään ja Manner-Suomen rannikolle. Kokonaisuudessaan henkeä kohden laskettavan teollisuustuotannon maakunnalliset erot kutistuivat variaatiokertoimen perusteella.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords aluetutkimus maakunnat keskittyminen erikoistuminen teollisuus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			